

IN MEMORIAM

Kazimiera Kairiūkštytė-Galaunienė (1924–2016)

Rimantės Ropytės nuotrauka

Žemei besirengiant puošnų įvairiaspalvių gėlių ir gaivios žalumos rūbą, 2016 m. gegužės 5 d. į Amžinybę iškeliavo didi moteris – Kazimiera Kairiūkštytė-Galaunienė. Regis, visi vardai, kuriais ją norėtume apibūdinti, turėtų būti rašomi didžiąja raide: Mokytoja, Bičiulė, Patarėja, Sesė, Guodėja, Bendražygė... Ši iškili asmenybė, tauri moteris, artimųjų ir bendradarbių vadinta ypač paprastai – Kazyte, paliko gilų įspaudą kultūros ir muziejininkystės istorijoje.

Kai prieš septynerius metus Lietuvos muziejų asociacijos Rinkinių mokslinio tyrimo sekcija paskelbė XIII konferencijos temą „Lietuvos muziejininkystė: raida, asmenybės, perspektyvos“, nedvejodama pasirinkau rengti pranešimą „Muziejininkė iš pašaukimo Kazimiera Kairiūkštytė-Galaunienė“¹. Mane paskatino mintis, kad yra labai svarbu ir būtina pagerbti žmogų už jo nuveiktus didžius darbus jam girdint. Susitikti su Kazyte

¹ *Lietuvos muziejų rinkiniai*. 2010. Nr. 9: XIII mokslinė konferencija „Lietuvos muziejininkystė: raida ir asmenybės“. Šiauliai: „Aušros“ muziejaus leidykla, 2010 04 27: 65–71.

gyvai, dirbti su ja ir šalia jos man buvo didžiulė likimo dovana, kartu ir mokykla. Teko matyti, kaip energingai ir atsakingai Kazytė rūpinosi, kad kuo plačiau nuskambėtų meno, kultūros ir politikos atstovų Adelės ir Pauliaus Galaunių, Kazio Bizausko ir juos supusių asmenybių vardai.

K. Galaunienė darbu muziejuje paskyrė per pusšimtį savo gyvenimo metų. Biografijos faktai byloja, kaip gana netikėtai ir kartu kryptingai ji tapo muziejininke ir 1997 m. už darbą kultūros srityje buvo apdovanota Lietuvos Didžiojo Kunigaikščio Gedimino V laipsnio ordinu.

Kazimiera Kairiūkštytė gimė 1924 m. rugpjūčio 15 d. ūkininkų šeimoje Piliuonos k., Aukštosios Panemunės vlsč., Kauno apskrityje. 1931–1935 m. mokėsi Piliuonos pradžios mokykloje, 1936–1938 m. – Kauno Aukštosios Panemunės mokykloje, kurioje baigė V, VI skyrius, 1938–1940 m. – Kauno „Aušros“ mergaičių gimnazijoje, 1940–1944 m. – Vilniaus kunigaikštienės Birutės mergaičių gimnazijoje², 1945–1950 m. studijavo Vilniaus valstybinio Vinco Kapsuko universiteto (toliau – VVU) Istorijos-filologijos fakultete ir įgijo muzeologės specialybę.

Nuo mažens Kazytė labai mėgo skaityti. Skaitė tai, ką atveždavo dėdės iš miesto. Gaudavo dovanų vaikiškų knygelių, bet pasidomėdavo ir tėvams atvežta literatūra.

Kunigaikštietės Birutės gimnazijoje Kazimiera labai domėjosi istorija ir literatūra. Vokiečių okupacijos metais istorijos mokė gimnazijos direktorė istorikė Vanda Dau-girdaitė-Sruogienė. Jos asmenybė imponavo beveik visoms gimnazistėms. Paprašyta ji vedavo auklėjimo pamokas: pasakodavo, kaip mergaitės turi elgtis viešumoje ir pan. Renkantis specialybę, įtaką Kazimierai padarė krikštaitė. Jis pats buvo baigęs matematikos mokslus ir papildomai studijavo teisę. Šia kryptimi jis orientavo ir Kazimierą.

1945 m. K. Kairiūkštytė įstojo į VVU Istorijos-filologijos fakultetą manydama, jog istorija bus bendram išsilavinimui, o ji greitai pradės teisės studijas. Dvejus–trejus metus ji net nekonspektavo lankomų kursų, o kad galėtų pasiruošti egzaminams, pasiskolindavo konspektus iš draugių. Vieninteliai užrašai, kuriuos išsaugojo iš universiteto laikų, buvo apie Mikalojaus Konstantino Čiurlionio, kuriuo ypač žavėjosi, pasaulėžiūrą ir kūrybą. Šį kursą, kaip ir daugumą kitų, skaitė prof. Paulius Galaunė.

A. ir P. Galaunių namuose tarp gausybės P. Galaunės rankraščių teko aptikti 1946 m. rugpjūčio 15 d. raštą VVU Istorijos-filologijos fakulteto dekanui, kuriame profesorius kalba apie būtinybę steigti muzeologijos katedrą:

„LTSR vienintelis kelias muziejų darbuotojams paruošti yra tik vienas: tai juos turėtų paruošti vienas iš mūsų universitetų – ką, kaip aukščiau pasakyta ir turėjo omenyje meno istorijos, archeologijos ir etnografijos katedros. Galimas dalykas, kad tų katedrų užsimojimais nors ir teisingi buvo bent kiek per platūs, nes buvo noras paruošti siauresnio pobūdžio, bet gilesnį vienos kurios nors minėtos srities specialistą. Kadangi muziejų darbuotojų reikalas LTSR yra labai aktualus, tai manome, kad sujungus anas 3

² Lietuvai atsiėmus Vilniaus kraštą, 1939 m. lapkričio 18 d. švietimo ministro Leono Bistro įsakymu B. Nr. 63 įsteigta Vilniaus kunigaikštienės Birutės mergaičių gimnazija. 1940 m. rudenį Kunigaikštienės Birutės gimnazija buvo pavadinta Vilniaus II vidurine mokykla. 1946 m. Salomėjos Nėries gimimo metinių proga mokyklai suteiktas poetės vardas – ji pavadinta Vilniaus Salomėjos Nėries vidurine mokykla, o dabar gimnazija.

VVU Muzeologijos katedros 1950 m. muzeologų laidos III kurso grupė, 1948. I eilėje iš kairės: Adolfas Tautavičius, Aldona Lukoševičiūtė, Bronė Morkūnaitė, prof. Paulius Galaunė, Ona Serbentaitė, dėstytoja Akvilė Mikėnaitė, Stasė Ramanauskienė. II eilėje stovi: neatpažinta mergina, Stasys Čipkus, Aldona Jakutytė, Jadvyga Katinaitė, Kazimiera Kairiūkštytė, Stasė Baltrušaitytė, Ada Prielaidaitė (vėliau Čipkuvienė). III eilėje stovi: Gediminas Žaliukas, Danutė Žaliukienė (Jonuškaitė), Steponas Gimbutis, Janina Česlikauskaitė, neatpažinta mergina, Stasys Pinkus. *GNA*. Gnf 510

katedras į vieną, t. y. padarius iš jų muzeologijos katedrą – yra reikalas racionališkesnis: besimokantieji daugiau gaus bendro pobūdžio žinių ir kiek mažiau negu anksčiau – specialybės. Mokslo planas paruoštas taip, kad studentas – norintis studijuoti muzeologiją, turės klausyti bendrus dalykus (plano I pusė) ir galės laisvai pagal palinkimą pasirinkti kurią nors specialią grupę: LTSR meno istorijos, archeologijos ar etnografijos. Tatoi daroma dėl to, kad muziejinio darbo sritis yra be galo plati ir muziejininkas visų jų giliai aprėpti neįstengtų, tuo labiau, kad šiame darbe neužtenka vien teoretinių žinių, o reikalingas ir specifinis šio darbo pamėgimas. Paprastai tas pamėgimas ir apsiriboja viena kuria nors mokslo šaka. <...> Baigę šią specialybę žmonės bus reikalingi ne vien muziejiniam darbui, bet taip pat LTSR Mokslų Akademijai, Kultūros ir Švietimo Reikalų Valdybai, Muzeologijos Katedros personalui papildyti ir šiaip įvairiems kultūros darbams. Muzeologijos katedra tuo būdu pašalintų taip stipriai jaučiamą mokslškai pasiruošusių muziejininkų trūkumą ir IV Stalininio penkmečio gale galėtų išleisti

pirmąją laidą muzeologų, kurie jau galėtų užimti laisvų etatų dalį krašto muziejuose.“³

Pavarčius P. Galaunės rankraščių lapus matyti, kaip kruopščiai ir atsakingai jis rengėsi paskaitoms ir ėjo Muzeologijos katedros vedėjo pareigas. Dėstyty kursų programos pasižymėjo plačiu temų spektru ir didele muziejinkystę tiriančių aspektų įvairove, rankraštyne gausu pavyzdžių iš kitų šalių muziejų, metodinės (vaizdinės) medžiagos⁴. 1947–1949 m. veikusi Muzeologijos katedra parengė ir išleido pirmąją ir, deja, vienintelę muzeologų laidą. 1949 m. ji buvo pertvarkyta į Archeologijos ir etnografijos katedrą.

Greta P. Galaunės dėstyty disciplinų universitete K. Kairiūkštytė išklauė Juozo Balčikonio, Vosylius Sezemano, Igno Jonyno, Leono Karsavino, Pranės Dundulienės, Akvilės Mikėnaitės, Reginos ir Prano Kulikauskų bei kitų dėstytojų kursus. Prancūzų kalbos mokėsi pas vienuolę širdietę (Švč. Jėzaus Širdies tarnaičių kongregacija) Eleonorą Karvelytę, kuri dėl religinių įsitikinimų buvo atleista iš universiteto. Tačiau Kazimiera toliau mokėsi pas ją privačiai. Ji labai vertino prancūzų poetą, dramaturgą, romanistą Viktorą Hugo ir ypač jo poeziją. Kūrinius skaitė originalo kalba, juos gaudavo Mokslų akademijos bibliotekoje. Mėgo skaityti ir XVII–XVIII a. prancūzų mąstytojų veikalus. Tik trečiame ar ketvirtame kurse, kai buvo įsteigta Muzeologijos katedra ir Kazimiera pasirinko muziejinkystės studijas, pagalvojo, kad, ko gero, iš istorijos ir šios specialybės gali tekti duoną valgyti. Diplominiam darbui K. Kairiūkštytė pasirinko temą „Lietuvių liaudies juostos“. Darbui vadovavo P. Dundulienė, konsultavo P. Galaunė. Perskaitęs darbą, profesorius išsakė pastabas, pasiūlė moksliniame darbe vengti mažiųjų žodžių. Ir šnekamojoje Kazimieros kalboje buvo apstu mažiųjų, malonybinių žodėlių, kurie darė pokalbį šiltesnį ir nuoširdesnį.

1944–1945 m. K. Kairiūkštytė pradėjo mokytojauti Piliuonos (Kauno apskr.) pradžios mokykloje. Tebestudijuodama universitete, 1949–1950 m. dirbo LTSR mokslų akademijos Istorijos ir etnografijos muziejuje konservatore, 1950–1952 m. ėjo LTSR mokslų akademijos Istorijos instituto Etnografijos sektoriaus jaunesniosios mokslo darbuotojos pareigas, tyrinėjimams pasirinko lietuvių liaudies drabužius. 1952 m. už pasipriešinimą sovietiniam režimui ji buvo nuteista 25 metams ir ištremta į Archan-gelsko sr., Konošo r., kalėjo Jercevo moterų lageryje. Nepalaužta sunkių darbų ji sva-jojo grįžusi į Lietuvą dirbti muziejuje, vadovaujamame protingų, išmintingų žmonių. Aukščiausiasis išpildė Kazimieros svajonę. 1956 m. TSRS Aukščiausiosios Tarybos Komisijai peržiūrėjus politinių kalinių bylas, K. Kairiūkštytės teistumas buvo panaikintas ir leista grįžti į Tėvynę (reabilituota 1991 m.). 1957 m. jai pavyko įsidarbinti Valstybiniame M. K. Čiurlionio dailės muziejuje ir iki 1959 m. eiti mokslo darbuoto-jos pareigas Vaizduojamosios dailės skyriuje. Šiame skyriuje tuo metu buvo saugomi M. K. Čiurlionio ir kitų dailininkų, kaip antai: Kazio Šimonio, Justino Vienožinskio, Vlado Eidukevičiaus, Antano Gudaičio, Jono Šileikos, kūriniai. Skyriuje nuolat lankėsi interesantai. Dažnai atvykdavo specialistai iš Maskvos tyrinėti M. K. Čiurlionio pali-kimo. Kazimiera surasdavo saugyklose jų prašomus kūrinius ir įdėmiai klausydavosi,

3 P. Galaunės ir R. ir P. Kulikauskų (?) 1946 m. rugpjūčio 15 d. raštas VVU Istorijos-filologijos f. dekanui muziejų darbuotojams paruošti plano reikalui. *GNA*. R 448.

4 P. Galaunės rankraščiai – Medžiaga muziejinkystės paskaitoms (1944–1954), muziejų istorijai (paskaitoms ir spaudai). *GNA*. R 437, R 438, R 446, R 447, R 449/10, R 783–785, R 788, R 990–1027, R 1029, R 1543.

ką apie juos pasakoja skyriaus vadovė Valerija Čiurlionytė-Karužienė. K. Kairiūkštytė šiltai prisiminė pokalbius prie kavos, kai į skyrių prieš pasivaikščiojimą prie Nemuno užsukdavo dail. J. Šileika. Kartais prie pašnekovų prisijungdavo muziejaus direktorius Petras Stauskas, Rimutė Jablonskytė-Rimantienė, Antanas Kebliusas, Tadas Petkevičius. Kartu su bendradarbėmis K. Kairiūkštytė rengė kilnojamasias parodas, darė standus ir vežė į provinciją. Patalpas ekspozicijai dažniausia gaudavo mokyklose, ten ir miegodavo. Kartais muziejuje vesdavo ekskursijas po M. K. Čiurlionio kūrybinių ekspozicijų. Laikraštysje *Kauno tiesa* pasirodžius straipsniui, kad muziejuje per ekskursijas idealizuojama dailininko kūryba, Kazimierai teko rašyti pasiaiškinimą direktoriui.

Valstybinio M. K. Čiurlionio dailės muziejaus direktorius P. Stauskas buvo įdarbinęs ne vieną iš tremties grįžusį inteligentą. Dėl to dažnai turėjo nemalonumų. Paastrėjus politinei situacijai šalyje, jis buvo priverstas prašyti kai kurių darbuotojų palikti darbovietę. Kad K. Kairiūkštytė neliktų visiškai be darbo, pats tarpininkavo įdarbinant ją bibliotekoje. 1959–1960 m. Kazimiera – LTSR valstybinės respublikinės bibliotekos⁵ bibliotekininkė, o nuo 1961 m., „atšilus politiniam klimatui“, vėl ėjo vyresniosios mokslo darbuotojos pareigas Valstybinio M. K. Čiurlionio dailės muziejaus Liaudies meno skyriuje, vėliau, 1965–1974 m., 1979–1983 m., dirbo to paties skyriaus vedėja, pagalbine darbininke, o iš tiesų – konsultante. Čia dirbdama Kazimiera organizavo ekspedicijas ir drauge su bendradarbėmis Julija Rudzevičiūte, Danute Grinkevičiene, Danute Morkute-Knokneriene rinko liaudies meno eksponatus, rašė ekspedicijų dienoraščius. Po vienos tokios ekspedicijos surengė parodą ir skaitė pranešimą Valstybiniame M. K. Čiurlionio dailės muziejuje. Apie 1967–1968 m. dalyvavo konferencijoje Estijoje. 1972 m. skaitė pranešimą „Liaudies meno eksponatų saugojimas Valstybiniame M. K. Čiurlionio dailės muziejuje“ konferencijoje Maskvoje, kuri buvo skirta muziejinių eksponatų apsaugai ir restauravimui.

1967 m. balandžio 28 d. K. Kairiūkštytė ištekėjo už prof. P. Galaunės. Vėliau ji sudarė sutuoktinio raštų bibliografiją „P. Galaunė. Dailės ir kultūros baruose“ (1970), bendradarbiavo rengiant serijos „Lietuvių liaudies menas“ albumą *Drabužiai* (1974) ir *Lietuvių liaudies meno* I knygą (1993), surašė eksponatų metrikas pagal jų įgijimo kvitus⁶. P. Galaunė, grupuodamas namuose eksponatus pagal siužetus ir rengdamas juos leidyklai, pasikviėdavo Kazimierą, kad ši pareikštų savo nuomonę. P. Galaunės paprašyta, ji perrašė kai kuriuos tekstus, redagavo, taisė jų stilių. Kazimiera dalyvavo P. Galaunės pokalbiuose su dailininkais, menotyrininkais, kultūros darbuotojais, užrašė jų išsakytas mintis, iššifravo magnetofono įrašus, aprašė P. Galaunės rankraščius, patikslino jų datas. 1994 m. ji baigė rašyti 132 lapų rankraštinę studiją su iliustracijomis apie P. Galaunės biblioteką. Periodinėje spaudoje publikavo prisiminimus apie nepriklausomos Lietuvos užsienio reikalų ministrą, diplomata, karininką, vertėją Juozą Urbšį, tarptautinės teisės

5 1963 m. biblioteka perkelta į Vilnių, nuo 1988 m. – LTSR valstybinė Martyno Mažvydo biblioteka, nuo 1989 m. – Nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka.

6 Tuomet kvitai buvo susęgti į knygeles; eksponatų gavimo aktai atsirado kur kas vėliau.

profesorių, diplomatų Tada Petkevičių⁷, vertėją ir rašytoją Juliją Jablonskytę-Petkevičienę, dailininką Vincą Kisarauską, muziejininkę Akvilę Mikėnaitę, etnografę ir pedagogę Mikaliną Glemžaitę, vyriausiąją skautininkę Eleną Barščiauskaitę ir kitus asmenis, kilniaširdiškai puoselėjusius Lietuvos istoriją, kultūrą, meną, etnografiją. Kazimieros studijų laikų draugė Zita Žemaitytė, rašydama monografiją apie P. Galaunę, dažnai kreipdavosi į ją pagalbos. Menotyrininkė siuntė K. Galaunieni klausimus, nes profesorius ne visada noriai į juos atsakydavo, o Kazimiera, pasitelkusi diplomatinius gebėjimus, mėgindavo sužinoti atsakymus. K. Galaunienė skaitė sutuoktiniui korektūras, kartu tikslino faktus, o profesorius priekaištavo, kad per daug mirga Galaunės pavardė.

Nuo 1988 m. K. Galaunienė tvarkė P. Galaunės, dailėtyrininko, muziejininko, pedagogo, kultūrinį palikimą. P. Galaunė, neįsivaizduodamas, kad kada nors bus įsteigtas jo vardo muziejus, siūlė perduoti asmeninę biblioteką ir dailės kūrinius Valstybiniam M. K. Čiurlionio dailės muziejui, o laiškus – VVU. K. Galaunienė patarė viską išsaugoti vienoje vietoje. Jai užsiminus, jog P. Galaunės name būtų galima įkurti jo vardo memorialinį muziejų, pavadino ją utopiste. Tačiau prieš pat mirtį P. Galaunė pasvajojė, kad jo namas pereitų muziejaus žinion. K. Galaunienė ryžtingai iškėlė sau tikslą – visa siela ir visomis jėgomis siekti, kad būtų atgautas, atkurtas ir įrengtas P. Galaunės ir jo pirmosios žmonos – operos pradininkės, primadonos, pedagogės Adelės Nezabitauskaitės-Galaunienės – namas-muziejus. 1990 m. Valstybiniame M. K. Čiurlionio dailės muziejuje dvi dienas vyko P. Galaunės 100-mečio minėjimas. Antrąją dieną konferencijoje dalyvavo apie 100 žmonių. Visi dalyviai pasirašė raštą, kad būtų įkurtas A. ir P. Galaunių muziejus. K. Galaunienė su šiuo raštu nuvyko į Vilnių pas tuometinį kultūros ministrą Giedrį Kuprevičių. 1992 m. A. ir P. Galaunių namas buvo gražintas teisėtoms savininkėms – P. Galaunės dukteriai Daliai Galaunytei-Kaupienei-Augūnienei ir antrajai jo žmonai K. Galaunieni. Abiejų savininkių valia namas kartu su žemės sklypu padovanotas Valstybiniam M. K. Čiurlionio dailės muziejui. Namo išorė atrodė daug geriau nei vidus. Kad jis pradėtų naują gyvenimą kaip muziejus, turėjo būti atliktas kapitalinis remontas, o tam reikėjo sutelkti šimtatūkstantines rėmėjų lėšas. Neapsieita be garsių asmenybių pagalbos. Spauldoje pasirodė

Kazimiera ir Paulius Galaunės profesoriaus darbo kabinete. Kaunas, Vydūno al. 2, apie 1970. *GNA*. Gnf 219

⁷ Sovietmečiu T. Petkevičius buvo Valstybinio M. K. Čiurlionio dailės muziejaus techninis darbuotojas – kiemsargis ar gaisrininkas, o iš tiesų Taikomosios dailės skyriuje, vadovaujamame Ievos Andruolytės-Aleksienės, tvarkė dr. Aleksandro Mykolo Račkaus rinkinio eksponatus.

Visuomeninės Galaunių namų globos tarybos steigiamasis susirinkimas Valstybiniame M. K. Čiurlionio dailės muziejuje 1994 m. lapkričio 19 d.

Iš kairės: ČDM direktoriaus pavaduotojas Bernardas Sliesoraitis, muziejininkė Kazimiera Galaunienė, etnografas Vacys Milius, menotyrininkė Zita Žemaitytė, LDM direktorius Romualdas Budrys ir dailėtyrininkė Marija Matušakaitė. Dianos Žitkuvienės nuotr. *GNA*. Gnp.

žurnalistės Rūtos Kanopkaitės straipsnis ta tema⁸. Tačiau viskas vyko gana vangiai. Vieną dieną prislėgta rūpesčių K. Galaunienė šalia Galaunių namo sutiko kaimynystėje gyvenusį architektą, urbanistą prof. Algimantą Miškinį, kuris pasiūlė suburti iniciatyvinę grupę – Galaunių namų tarybą. 1994 m. lapkričio 19 d. Valstybiniame M. K. Čiurlionio dailės muziejuje įvyko Visuomeninės Galaunių namų globos tarybos (toliau – VGNGT) steigiamasis susirinkimas, kuriame dalyvavo 11 iš 13 narių. Tarybos pirmininku vienbalsiai išrinktas Lietuvos dailės muziejaus direktorius Romualdas Budrys, sekretore – K. Galaunienė. Kiekvienas Tarybos narys įnešė svarų indėlį, kad Galaunių namai pavirstų kultūros ir meno židiniu, tačiau daugiausia darbų – raštų rengimas rėmėjams, rūpinimasis vertimais į užsienio kalbas, nuolatinis bendravimas su miesto ir valstybės institucijomis, susirašinėjimas su A. ir P. Galaunių bei Vasario 16-osios akto signataro, diplomato Kazio Bizausko artimaisiais ir daugybė kitų – užgriuvo šių dviejų asmenų pečius. Pasitardama su VGNGT nariais ir kitais specialistais, K. Galaunienė koordinavo ekspozicijų įrengimą, Galaunių kultūrinio palikimo pervežimą, rengė A. ir P. Galaunių namų visuomeninės veiklos planus. A. ir P. Galaunių namai, kaip Nacionalinio M. K. Čiurlionio dailės muziejaus padalinys, visuomenei atidaryti 1996 m. gruodžio 14 dieną. Iki 1999 m. įvyko šeši VGNGT pasitarimai⁹. Įvykdžiusi

⁸ Kanopkaitė, R. Kada bus Galaunių namai? *Kauno diena*. 1994, lapkričio 26: 19.

⁹ Valstybinio M. K. Čiurlionio dailės muziejaus VGNGT posėdžių protokolai: 1994 11 19, Nr. 1; 1995 05 06, Nr. 2; 1996 05 11, Nr. 3; 1997 05 10, Nr. 4; 1998 05 09, Nr. 5; 1999 05 15, Nr. 6. *GNA*.

iškeltą tikslą ir daugumą užsibrėžtų siekių¹⁰, Taryba sustabdė savo veiklą. VGNGT dokumentai atskleidžia, kiek puikiausių savybių, lemiančių geriausius darbo rezultatus, slypėjo K. Galaunienės asmenybėje. Jai būdingas išankstinis planavimas, kruopštumas, rūpestingumas: K. Galaunienė laiku informuodavo visus VGNGT narius apie Tarybos pasitarimus, neatvykusiesiems išsiųsdavo pasitarimų ir posėdžių protokolų kopijas; pareiškumą, atsakingumą, nuoseklumą, atida, diplomatija, reikalui esant griežtumas, operatyvumas, apdairumas, siekis išsaugoti autentišką mintį – gavusi iš podukros Dalios diktofoną, įrašinėjo renginius, skatino muziejaus darbuotojas užsirašinėti pastebėjimus, vyresnių kolegų mintis; saugumas – svarbiausių, išliekamąją vertę turinčių dokumentų kopijos įteiktos Nacionalinio M. K. Čiurlionio dailės muziejaus archyvui, Vilniaus universiteto bibliotekai. Kiekvieną Kazimieros būdo savybę būtų galima pailustruoti susirašinėjimo ištraukomis su VGNGT nariais, įvairiomis institucijomis dėl paramos A. ir P. Galaunių namams ar jų tvarkymo. Paklausta, kokias būdo savybes reikia turėti muziejininkui, K. Galaunienė kukliai atsakė: kruopštumą, sąžiningumą, platesnį kultūrinį akiratį. 2009 m. rugsėjo 14 d. K. Galaunienė baigė darbą muziejuje, tačiau namuose vis dar tvarkė A. ir P. Galaunių archyvą.

Už muziejaus ribų K. Galaunienė užsiėmė aktyvia visuomenine veikla. 1960 m. ji įstojo į pagrindyje veikusią Lietuvos skaučių seserijos organizaciją. Lietuvai atgavus nepriklausomybę, šią veiklą tęsė Kauno „Aušros“ vyresniųjų skaučių draugovėje. Studentų skautų organizacijos – Akademinė skaučių draugovė ir korporacija „Vytis“ paskelbė ją mecenate. K. Galaunienės dėka vyresniosios skautės ir studentai skautai kelerius metus rinkosi į sueigas A. ir P. Galaunių namuose. Ji – minėtos korporacijos vėliavos krikštamotė (krikštatėvis – prof. Algirdas Avizienis).

K. Galaunienė buvo M. K. Čiurlionio draugijos Kauno skyriaus narė nuo draugijos įkūrimo pradžios 1987 m.; nuo 1995 m. – Lietuvos meno istorikų draugijos narė; buvo Liaudies meno draugijos Kauno skyriaus Tarybos narė, Tautodailininkų sąjungos garbės

10 „Tikslas: Talkinti Valst. M. K. Čiurlionio dailės muziejui įrengiant iškilų XX a. Lietuvos kultūros asmenybių – prof. Pauliaus Galaunės ir jo pirmosios žmonos Adelės Nezabitauskaitės-Galaunienės memorialinį muziejų – Galaunių namus.

Siekiai: 1. Prisdėti sutelkiant reikiamas lėšas namo remontui bei muziejaus įrengimui. Todėl taryba kreipiasi į įvairias Lietuvos bei kitų šalių čia esančias įstaigas, organizacijas, fondus, visuomenę, taip pat ir į mūsų išeiviją. 2. Kadangi A. ir P. Galaunės bei K. Bizauskas pastoviai gyvena Kaune, aktyviai dalyvavo miesto gyvenime ir čia lieka jų kultūrinis palikimas, prašo Kauno miesto savivaldybę prisidėti prie namo išorės bei jo aplinkos tvarkymo. 3. Rūpinasi, kad A. ir P. Galaunių kultūrinis palikimas būtų globojamas bei saugojamas kaip atskiras, neliečiamas ir nedalomas vienetą Kaune, Vydūno al. 2. 4. Domisi A. ir P. Galaunių namų kultūrinio palikimo saugojimo sąlygomis, teikia atitinkamus patarimus, kilus reikalui, tarpininkauja restauravimo įstaigose, restauruojant jame esančias meno vertybes. 5. Teikia metodinius patarimus įrengiant šiame pastate muziejininkystės ir menotyros studijų centrą, ruošiant ekspozicijas ir parodas, konferencijas, seminarus, paskaitas, koncertus. 6. Rūpinasi A. ir P. Galaunių reikšmingiausio kultūrinio palikimo publikavimu, jų asmeninių įrašų ir mūsų kultūrą atskleidimu. 7. Drauge su Vilniaus dailės akademija tarpininkauja Galaunių namo mokslo darbuotojams – jauniems menotyrininkams ir muziejininkams – keliant kvalifikacijas užsienyje. 8. Iškilus nenumatytiems sunkumams saugant A. ir P. Galaunių kultūrinį palikimą vienoje vietoje – jų namuose – drauge su Valst. M. K. Čiurlionio dailės muziejaus vadovybe bei A. ir P. Galaunių įpėdiniais kreipiasi į aukštesnes Lietuvos įstaigas ir bendrai ieško problemos sprendimo. 9. Galaunių namų globos tarybos narių skaičius neribojamas. Kilus reikalui, jis gali būti praplėstas.“ (Valst. M. K. Čiurlionio dailės muziejaus Visuomeninė Galaunių namų globos taryba. Veiklos programa. VGNGT Siunčiamieji raštai, 1995–1999. *GNA*.)

narė. D. ir Z. Kalesinskių liaudies amatų mokykloje, Vilkijoje, nuo 1994 m. trejus metus ji pirmininkavo studentų diplominių darbų gynimo komisijai.

Vaida Sirvydaitė-Rakutienė

Santrumpos

ČDM – Valstybinis M. K. Čiurlionio dailės muziejus, nuo 1997 m. sausio 1 d. – Nacionalinis M. K. Čiurlionio dailės muziejus

GNA – A. ir P. Galaunių namų archyvas